

בנים אתם לה' כבסיס לתשובה

הרב נחום אליעזר רבינוביץ'

כך פוסק הרמב"ם בהלכות תשובה [ז, ז]:

כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' א-להי ישראל שנאמר עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין א-להיכם, צועק ואינו נענה שנאמר כי תרבו תפלה וגו' ועושה מצות וטורפין אותן בפניו שנאמר מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, מי גם בכס ויסגר דלתים וגו', והיום הוא מודבק בשכינה שנאמר ואתם הדבקים בה' א-להיכם, צועק ונענה מיד שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה, ועושה מצות ומקבלין אותן בנחת ושמחה שנאמר כי כבר רצה הא-להים את מעשיך, ולא עוד אלא שמתאווים להם שנאמר וערבה לה' מנחת יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמוניות.

הרמב"ם מתאר את כוחה של התשובה, כיצד אדם יכול להשתנות מהקצה אל הקצה. נשאל את עצמנו האם זו התמונה שעומדת מול עינינו כאשר אנו חושבים על חזרה בתשובה? התחושה הפשוטה של רוב האנשים איננה של צורך בשינוי מהקצה אל הקצה, וכי אדם שלומד תורה, מקיים מצוות, מתפלל, האם הוא נקרא חוטא שזקוק לשינוי משמעותי כל כך?!

כדי להבין את דברי הרמב"ם עלינו להבין מה זו עבודת ה' באמת. עבודת ה' איננה דומה לעבודה שאדם עובד במפעל. כל אדם זקוק לפרנסה, כדי למלא את צרכיו עליו למצוא עבודה לפרנסתו. אדם זה עובד בעסק על מנת להשתכר ולהרוויח כסף, כדי שיוכל לספק צרכיו. אם הוא אדם ישר, הוא עושה את עבודתו בנאמנות. מטרת עיסוקו של אותו עובד היא פרנסה, אין הוא רואה את מטרת חייו בניהול העסק, אף על פי שהוא משקיע בעבודה את כל כוחותיו, הוא מעוניין בתוצאה ובריוח של העסקים. כך צריך להיות בעסקים.

חז"ל מלמדים אותנו שלא זו הדרך בעבודת ה'. הרמב"ם מצייר לנו את התמונה של מי שזקוק לתשובה כאדם שמובדל מהקב"ה. אנשים רבים שומרים תורה ומצוות, מתפללים וכו', אך הם פועלים כאותו אדם שעובד לפרנסתו, אין הם חפצים בקרבת ה' באמת. על מקרים כאלו אומר הנביא: "גם פי תרבו תפלה אינני שמע" [ישעיה א, טו].

המצוות לא ניתנו כדי שנהרויח שכר, המצוות ניתנו כדי שאדם יעצב את נשמתו; שהאדם יצור את עצמו. כל הורה יודע שהוא משקיע בילדים, האם הוא מצפה להרוויח מהשקעה זו כסף או כבוד? ההורה מקווה ומצפה שהוא יגדל בן או בת שהוא יוכל להתפאר מהם, שיוכלו לומר על בניו: 'כך צריך להיות ילד יהודי', זו הנחת שמגיעה להורים. הקב"ה, אבינו שבשמים, הוא אבא שרוצה לראות ילדים שמתפתחים למלוא האפשרויות שהקב"ה יצר בהם, שיפתחו את כל כוחותיהם. כאשר הבן או הבת גדלים ומתפתחים, לב ההורים מתמלא נחת, וכך גם הקב"ה רווה נחת מבניו.

אם אדם חוזר בתשובה, פירושו של דבר שהוא מבין את היסוד הזה, זאת אומרת שהוא מחפש קירבת אלוקים. על אדם כזה נאמר: "ואתם הדבקים בה' אלהיכם" [דברים ד, ד], "טרם יקראו ואני אענה" [ישעיה סה, כד] - הקב"ה נוהג עם אדם כזה כאב ואם שיודעים מה התינוק צריך עוד לפני שמתחיל לבכות.

כשם שאב ואם צריכים למלא את תפקידם כהורים כלפי הילד, לא להתרחק ממנו, הם לא רואים בו איזו השקעה משתלמת, כך גם הקב"ה רוצה לראות אותנו כילדים שלו. זו מהות התשובה. לאור הדברים הללו נבין את הפסוק: "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" [דברים יד, א] - עלינו להכיר בכך שיחסנו עם הבורא הוא יחס של אב וילד.

זכינו בדור שלנו לראות דברים ששנים רבות התפללו עליהם ולא זכו לראות. זכינו לאוכלוסיה יהודית בארצנו, שלא הייתה כמותה מאז ומתמיד, ועוד היד נטויה (יש הרבה יהודים בגולה שיש לעורר אותם ולהביא אותם לבית אבא). בזמן מלחמת העולם השניה, אף אחד לא היה מעלה על דעתו אפשרות כזו מבחינה מספרית. כמו כן לא צריך להרחיב את הדיבור על מצבנו הטוב בכל המישורים. כשם שהבן צריך להכיר שאביו ואמו משקיעים בו לא לשם ריוח כלשהו, כך אנחנו צריכים להבין שהקב"ה משקיע בנו, ובעם ישראל כולו, לא לשם ריוח. קיום המצוות נועד לעשות נחת לאבינו שבשמים.

על כך אומר הרמב"ם: "כמה מעולה מעלת התשובה". אדם יכול לזכות בתואר 'בעל תשובה' רק אם הוא מגיע להכרה של "בנים אתם לה' אלוקיכם". בימים אלו, ימים של תשובה וחשבון נפש, עלינו להתמקד ברעיון של התשובה ולהבין מה נדרש מאיתנו. ודאי שיש לעסוק במצוות, אך צריך לעסוק בהן מתוך תפיסה שבאמצעות המצוות אנו מעצבים את דמותנו כבנים ובנות של קב"ה. זו המטרה של שמירת התורה והמצוות, לא כל מיני חשבונות אחרים.

אנחנו עומדים לפני יום הכיפורים, אנחנו מתפללים שהקב"ה ייטיב לנו את החתימה, אך צריך לזכור שבאמת הדבר בידינו - זה מה שכותב הרמב"ם. אם נאמץ את ההנחה של "בנים אתם", ננהג בדרך כזו שהקב"ה יהנה מאיתנו ויראה נחת כביכול כאב ואם הרוויים נחת מילדיהם, זוהי התשובה וזה יבטיח את החתימה לטובה.